

فرہنگ گیلکے رانکوه

سیّد رضیہ مظفری

بہ کرشش

جہاندوست سبز لہر

فرہنگ ایلیا

سرشناسنامه: مظفری، سیدرضی ۱۳۰۱ - ۱۳۶۷
 عنوان و پدیدآور: فرهنگ گیلکی رانکوه / سیدرضی مظفری؛
 به کوشش جهان دوست سبز علیپور؛ [به سفارش حوزه هنری گیلان].
 مشخصات نشر: رشت، فرهنگ ایلیا، ۱۳۹۸.
 مشخصات ظاهری: ۴۳۱ ص.
 شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۱۹۰-۶۶۷-۴
 موضوع: گیلکی -- واژه نامه ها -- فارسی
 Gilaki language -- Dictionaries -- Persian: موضوع
 موضوع: گیلکی -- اصطلاح ها و تعبیر ها
 Gilaki language -- Terms and phrases: موضوع
 موضوع: ضرب المثل های گیلکی
 Proverbs, Gilaki: موضوع
 پایه افزودن: سبز علیپور، جهان دوست، ۱۳۵۲ -
 رده بندی کنگره: PIR ۳۲۶۸
 رده بندی دیویی: ۳ / خ ۹۴
 شماره کتابخانه ملی: ۵۸۸۷۵۲۸

فرهنگ ایلیا

● سیدرضی مظفری	● فرهنگ گیلکی رانکوه
● به کوشش: جهان دوست سبز علیپور	● به کوشش: جهان دوست سبز علیپور
● شمار، نشر: ۷۵	● چاپ نخست: ۱۳۹۹ ● شمارگان: هزار نسخه
● نسخه پردازی و آماده سازی: کارگاه نشر فرهنگ ایلیا	● نسخه پردازی و آماده سازی: کارگاه نشر فرهنگ ایلیا
● همه ی حقوق این کتاب محفوظ است.	● همه ی حقوق این کتاب محفوظ است.
● شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۱۹۰-۶۶۷-۴	● شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۱۹۰-۶۶۷-۴
● نشر فرهنگ ایلیا: رشته خ آزادگان، جنب دبیرستان بهشتی، خ صفایی، خ حاتم، شماره ۴۹	● نشر فرهنگ ایلیا: رشته خ آزادگان، جنب دبیرستان بهشتی، خ صفایی، خ حاتم، شماره ۴۹
● تلفن: ۳۳۳۴۴۷۲۳ ۳۳۳۴۴۷۲۲ - ۰۱۳	● تلفن: ۳۳۳۴۴۷۲۳ ۳۳۳۴۴۷۲۲ - ۰۱۳
● دورنگار: ۳۳۳۳۱۸۲۸ - ۰۱۳	● دورنگار: ۳۳۳۳۱۸۲۸ - ۰۱۳

Email: nashreilia@yahoo.com

www.farhangeilia.ir

فهرست مطالب

۷	یادداشت حوزه هنری کیلان
۱۱	مقدمه
۲۵	واژه‌های گیلکی
۲۴۵	عبارات، باورهای عامیانه، امثال و حکم
۲۴۷	مقدمه
۲۴۹	عبارات عامیانه
۲۷۰	سوگندها
۲۷۲	تفرین‌ها
۲۷۵	دعاها
۲۷۷	امثال و حکم
۳۹۷	موسیقی
۴۰۰	هنر، صنایع دستی، شغل و پیشه
۴۰۳	باورهای عامه
۴۱۹	خوراکی‌ها
۴۳۲	منابع

مقدمه

زبان‌ها و گویش‌های ایرانی گنجینه گرانقدری هستند که از روزگاران گذشته نسل به نسل به ما منتقل شده و نیز راسخا در آن معاصر کشانده‌اند. متأسفانه در دوران معاصر عوامل زیادی گویش‌های ایرانی یعنی این میراث کهن - را تهدید می‌کنند. و دیر یا زود بسیاری از ویژگی‌های اصیل این زبان را از دست خواهند رفت و اگر به فکر ثبت و ضبط آنها نباشیم، آنها را از دست خواهیم داد. همچنان که تعداد زیادی از آنها را از دست داده‌ایم. فرهنگ‌نویسی، ثبت امثال و حکم، ترانها و اشعار عامیانه یکی از راه‌های خدمت به این زبان‌ها و گویش‌هاست. فرهنگ پیش‌رو یکی از آن کارهای ارزشمندی است که روان‌شاد مظفری آن را از خود به یادگار گذاشته است.

درباره زندگی سیدرضی مظفری، مدیر گاهنامه رانکوه، و جمع‌آوری‌کننده تحقیق حاضر، مطالب چندانی نمی‌توان یافت. به‌ناچار، در این بخش برای آشنایی بیشتر خوانندگان با ایشان، بخشی از زندگی مختصر سیدرضی مظفری که امیر (۱۳۹۱) آن را در فصلنامه مطبوعات بهارستان به چاپ رسانده است، با تلخیص ذکر می‌شود.

«سیدرضی مظفری به سال ۱۳۰۱ خورشیدی در رودسر از توابع گیلان دیده به جهان گشود. پدرش سیدمهدی مظفری از تجار محترم و محل توجه و اعتماد بسیاری از اهالی منطقه بود و اصالتاً از سادات منطقه رامسر محسوب می‌شد و نسبش به یکی از بزرگان سادات آن منطقه به نام «آقا پلا سید» بر می‌گشت.

سیدرضی تحصیلات مقدماتی را در رودسر پشت سر نهاد و بعدها در رشت موفق به اخذ مدرک دیپلم ریاضی شد. کمی قبل از وقایع شهریورماه ۱۳۲۰ به خدمت نظام رفت و افسر وظیفه گردید، مظفری در سال‌های میانی عمرش تصمیم گرفت تا تحصیلات خود را ادامه دهد، به همین خاطر در رشته تاریخ و جغرافیای دانشکده ادبیات دانشگاه تهران ثبت‌نام نمود و در سال ۱۳۴۳ با اخذ مدرک لیسانس وارد دوره فوق‌لیسانس در رشته جغرافیای انسانی همان دانشگاه شد و در دی‌ماه ۱۳۴۵ موفق به اخذ مدرک فوق‌لیسانس گردید. ایشان که در سال‌های بعد از تعطیلی روزنامه رانکوه، در تهران سکونت داشت، روز بیست‌ویکم فروردین ۱۳۶۸ در ۶۷ سالگی دیده از جهان هستی فرو بست و در بهشت زهرا به خاک سپرده شد.

نخستین شماره روزنامه رانکوه روز دوشنبه دوازدهم آبان ۱۳۳۱ در چهار صفحه منتشر شد. در این شماره، دداشت دیگری از سردبیر در وسط صفحه اول با عنوان «رانکوه کجاست» ذیل می‌نمود: «اشاره به موقعیت جغرافیایی منطقه رانکوه دارد. همچنین یادداشتی با عنوان «جشن تازیخی ملت ایران» به قلم عبدالعلی منتظمی شهردار وقت رودسر در گوشه سمت چپ صفحه آمده که ماجرای ملی شدن صنعت نفت به همت شادروان دکتر محمد مصدق را مطرح نموده است. از دیگر مطالب این شماره می‌توان به «دکتر مصدق و اصلاحات اساسی»، «رویه جمع‌آوری برای آسیب‌دیدگان رانکوه به چه مصرفی رسید؟»، «اخبار محلی»، «نمونه از یاد سهم کشاورزان و سازمان عمرانی کشاورزی»، «اخبار کشور» و «جاده ناصرسرا» اشاره نمود.

شماره چهارم و یکم رانکوه که در واقع آخرین شماره این روزنامه نیز به شمار می‌رفت همچون دیگر شمارگان در چهار صفحه منتشر شد و از عناوین مهمی که قابل ذکر باشد، می‌توان به «علمای اقتصادی چه می‌گویند؟»، «دزدها برای غارت حقوق مردم بسیج می‌شوند» و «هموطنان گرامی این چائی‌هائی را که به نام جای خارجه به خورد شما می‌دهند چائی ایران و جای میهن شما است!!!» اشاره نمود. همچنین در وسط صفحه اول خبری از لاهیجان راجع به تأسیس چاپخانه درج گشته بود.

در مجموع روزنامه رانکوه ۴۱ شماره منتشر شد که در این بین نه شماره در سال ۱۳۳۱ و ۲۲ شماره در سال ۱۳۳۲ و ده شماره نیز در سال ۱۳۳۳ چاپ و توزیع گردید.